

Bästa minister, kära Lena

Du frågade mig i måndags på vilket sätt den reviderade förvaltningsplanen för varg inte motsvarade vad vi kom överens om den 10 juli 2012.

Det kanske kan vara av värde att påminna om vad jag uttalade offentligt i juli beträffande vad som borde levereras:

Jag har uppmuntrat Sverige att fortsätta agera på ett öppet och transparent sätt med alla berörda parter. Jag ser förvaltningsplanen som en utmärkt möjlighet att stärka en process där alla känner ett reellt delägarskap i vargpolitiken. Ju mer parterna är inblandade i framtagandet av planen, desto mindre kontroversiellt kommer det att vara att implementera den.

Förvaltningsplanen innehåller bra inslag, men den behöver förbättras ytterligare. Framför allt bör planen ange när och hur gynnsam bevarandestatus för vargen ska uppnås, vad som ska anses vara en livskraftig population och vilka åtgärder som kommer att vidtas för att förbättra stammens genetiska status. Planen måste klara en vetenskaplig granskning, i synnerhet vad gäller definitionen av minsta livskraftiga population. Kommissionen ser också fram mot att få del av regeringens bedömning av Rovdjursutredningens betänkande.

Min stab återkom flitigt till dessa krav i diskussionen med sin svenska motpart vid mötet den 22 oktober 2012.

Vi har problem med såväl innehållet i förvaltningsplanen som processen bakom den.

Vad gäller processen tycks det som att revisionen av förvaltningsplanen skyndades på och genomfördes under stark tidspress. Så formulerar sig professor Liberg, den forskare som fungerar som Naturvårdsverkets rådgivare. Konsekvenserna av detta är tvåfaldiga.

För det första gavs inte tid för verklig delaktighet för berörda parter, och de många klagomål som jag dagligen får är tydliga bevis för denna brist på "verkligt delägarskap i planen" och för det kontroversiella i dess tillämpning.

För det andra, och viktigare, innebar tidspressen att ingen oberoende vetenskaplig granskning gjordes av uppdateringen av förvaltningsplanen. Jag är därför inte övertygad om att den skulle klara en vetenskaplig granskning. Jag har särskilt svårt att förstå varför förvaltningsplanen och professor Libergs vetenskapliga rapport inte lämnats för granskning till kända svenska genetiker som professorerna Laikre och Ryman eller till internationell expertis (som till exempel den internationella forskarpanel, ledd av professor Hansen, som arbetade för Rovdjursutredningen 2011). Du nämnde för mig i måndags att det hade förekommit omfattande vetenskapliga diskussioner, men min poäng är att det inte tycks ha varit någon sådan diskussion alls kring detta första försök att fastställa gynnsam bevarandestatus för vargstammen.

Vad gäller innehållet i den reviderade förvaltningsplanen så är de viktigaste bristerna i det två och en halv sidor långa dokumentet den felaktiga definitionen av gynnsam bevarandestatus och avsaknaden av information om åtgärder för att förbättra vargstammens genetiska status.

Vid mötet den 22 oktober informerades dina tjänstemän om att det sätt på vilket uppdateringen definierar gynnsam bevarandestatus inte är i linje med art- och habitatdirektivet och inte heller i linje med kommissionens artikel 17-riktlinjer. Vi förklarade att dokumentet blandar ihop "minsta livskraftiga population" och "gynnsam bevarandestatus" (som inte bara innefattar en större population utan också element som utbredningsområde, habitat, konnektivitet och framtidsutsikter). Vidare är greppet med en "verktygslåda" (för genetisk förstärkning, SRF:s anmärkning) alltför hypotetiskt för att säkra vargstammens livskraft på lång sikt. På sätt och vis innebär det att man spänner vagnen framför hästen genom att göra populationens bevarandestatus avhängig av framtida, oförutsägbara händelser.

Problemet förvärras av att det är oklart hur den genetiska statusen faktiskt ska förbättras. I måndags sade du uttryckligen att flyttning av vargar inte fungerar, och jag litar på ditt uttalande på den punkten, eftersom faktiskt inga förflyttningar tycks ha lyckats så här långt. Du förklarade att immigration skulle vara lösningen, men nämnde samtidigt de påfrestningar detta orsakar för den samiska befolkningen, vilket betyder att naturlig invandring genom renskötselområdet egentligen är omöjlig.

Utän verkliga och konkreta steg för att förbättra vargstammens genetiska status kan det förefalla som att den enda möjlighet som återstår för Sverige är att döda vargar för att på konstlad väg eller rent statistiskt förbättra den genetiska situationen. Jag vill då påminna om att professor Liberg i sin rapport från 17 december återigen betonar att "Enbart vargjakt kan aldrig förbättra populationens status på lång sikt, invandring är central för att minska inaveln och förlusterna av genetisk variation".

Slutligen vill jag kommentera tre punkter som var uppe till diskussion i måndags.

För det första nämnde du en 19-procentig minskning av den genomsnittliga inavelskoefficienten över ett år. Detta tycks strida mot professor Libergs egna data, som anger att minskningen skedde över 5 år (2006-2011) och till följd av de två immigranterna 2007 (minskningen över de två senaste åren är faktiskt 3 %).

För det andra nämnde du att du är konstitutionellt förhindrad att ge instruktioner för hur en oberoende myndighet som Naturvårdsverket ska besluta. Jag har noterat att regeringen icke desto mindre kan besluta om en förändring av Jaktförordningen (1987:905) för att stoppa vargjakt.

För det tredje nämnde du att planen är att genomföra en selektiv jakt av ett fåtal vargar i två län. Den färskaste rapporten från professor Liberg identifierar inga geografiska områden men nämner 5 till 10 familjegrupper, vilket faktiskt inte är "ett fåtal vargar".

Avslutningsvis indikerar den information jag har att en ny vargjakt inte skulle vara förening med Sveriges åtagande under art- och habitatdirektivet. Som du vet är det min skyldighet att se till att medlemsstaterna agerar i enlighet med EU:s miljölagstiftning.

Jag uppmanar dig att besluta om en förändring av Jaktförordningen, så att det gällande förbudet mot vargjakt bibehålls.

Högaktningsfullt

Janez Potocnik